

“Güvenli İnternet Bilgi Dolabı” adlı kitapçığın tüm hakları
T.C. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı'na
ait olup, kitapçık içinde bulunan yazı ve resimlerden, kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz.

**güvenli
internet**

“ seçmek özgürlüktür ”

www.guvenliinternet.org.tr

**Güvenli
ÇOCUK**

Güvenli İnternet Bilgi Dolabı

www.guvenlicocuk.org.tr

Bilgi Dolabı

İnternet'in uçsuz bucaksız, eğlence ve bilgi zenginlikleri ile dolu dünyasını keşfederken çocukları bazı sinsi tehlikeler de pusuda bekler.

Bu tehlikelerden haberin var mı?

Bilgi Dolabı'nın çekmecelerinde, seni İnternette ve cep telefonlarında bekleyen tehlikelerden koruyacak pek çok yararlı bilgi yer alıyor.

Güvenli bir çocuk olarak bu eğlence ve zenginlikler dünyasında doğru seçimleri yapmanı diliyoruz.

Güvenli ÇOCUK www.guvenlicocuk.org.tr

KİŞİSEL GÜVENLİK

Bildiğin gibi İnternet'te yapabileceğin pek çok aktivite var. Örneğin oyunlar oynayabilir, ödevlerin için araştırma yapabilir, yeni bilgiler edinebilir, arkadaşlarınla ve diğer insanlarla iletişim kurabilirsin.

Ancak tüm bunları yaparken kişisel güvenliğın konusunda bilgili olmalısın. Böylece İnternette karşılaşacağın tehlikelere karşı kendini koruyabilirsin.

Altın Kurallar

- T.C. kimlik numaranı, ev adresini, telefon numaranı, okulunun adını, anne ve babanın iş adresleri ve iş yeri telefon numaralarını yabancılarla paylaşma.
- İnternet üzerinden kendi resimlerini, ailenin resimlerini ve video görüntülerini yabancılarla gönderme.

- Yabancılarla web kamera kullanarak konuşma. Evini ve odanı yabancılarla paylaşma.
- İnternet ortamında sadece tanıdığın kişilerle sohbet et ve iletişim kur.
- Tanımadığın kişilerin İnternette yaptığı arkadaşlık tekliflerini reddet.
- Bir sitede yer alan oyunlara, aktivitelere, yarışmalara katılmadan önce mutlaka ailene veya öğretmenine danış.
- İnternette tanıştığın yabancılarla ailenin bilgisi olmadan yüz yüze görüşme, buluşma.
- 12 yaşından küçüksen anne ve babanı yanına almadan İnternet kafelere gitme.
- Gireceğin siteleri ailen ya da öğretmeninle birlikte belirle.
- Anne ve babana karşı açık, şeffaf ve dürüst ol.

Güvenliğinden SEN sorumlusun!
UNUTMA! BilgisizSEN Güvensizsin!

4

BİLGİSAYAR GÜVENLİĞİ

Eğer İnternette arama yapıyor, dosya indirip paylaşıyor ve arkadaşlarınla sohbet ediyorsan bilgisayarını bekleyen tehlikelerden haberdar olmalısın. Bilgisayarını korumak için yapman ve bilmen gerekenler:

Virüs

Bilgisayarlara zarar vermek üzere hazırlanmış programlardır.

Sana gelen e-postalar, resimler ve dosyalar ile bilgisayarına bulaşır!

Bilgisayarının çalışmasını engeller. Bilgilerinin kaybolmasına, bozulmasına veya silinmesine neden olur. Senin yolladığın e-postalar, resimler ve dosyalar ile de başkalarının bilgisayarına bulaşır.

5

Solucan

Kendisini bir bilgisayardan diğerine otomatik olarak kopyalamak üzere hazırlanmış programlardır. E-postalar, resimler ve dosyalar ile de başkalarının bilgisayarına bulaşır. Bilgisayarı ve İnternetteki web sayfalarını kilitler. Bilgisayarın çöker ve kullanılamaz hale gelir.

Truva Atı

En çok e-postalara ekli olarak gelen dosya, resim, müzik vb. aracılığı ile bilgisayarlara bulaşır. Bu dosyaları kabul ettiğinizde bilgisayarınızın yönetimini sinsice ele geçirirler. Böylece, bilgisayarın başka programların kölesi haline gelir, senin kontrolünden çıkar ve onların istediklerini yapar!

Anti-virüs

Her bilgisayarda mutlaka kurulu olması gereken programlardır. Anti-virüs programını en az haftada bir kez güncelle ve tam virüs taraması yap!

Güvenli olmayan sitelerden dosya, müzik, oyun veya film indirme! Önemli dosyalarını mutlaka yedekle!

TEHLİKELER

İnternette de bazı siteler senin için güvenli olmayabilir. Bu sitelerde, hem sitelerin içeriği seni korkutabilir ve üzebilir hem de sana zarar vermek isteyen kişiler karşına çıkabilir.

Kendini bu tehlikelerden korumak için:

Unutma!

İnternet'te bulduğun, okuduğun bilgi ve haberlerin hepsi doğru değildir!

Dikkatli ol!

Kötü niyetli kişiler şifreni, kişisel bilgilerini (adını soyadını, cep veya ev telefonunu, ev adresini, okulunun adını, ailenin bilgilerini) çalabilir.

Kimseye güvenme!

Kişisel bilgilerini isteyen bir e-posta alırsan bunu kesinlikle cevaplama!

İzin al!

Anne ve babandan izin almadan ya da onlar yanında olmadan internet üzerinden asla alışveriş yapma.

Zamanı iyi seç!

Kötü niyetli kişiler genellikle gece saatlerinde İnternette kandırabilecekleri çocuklara ulaşmayı amaçlar. Bu nedenle İnternet'te çok uzun süreler zaman geçirme ve çok geç saatlerde İnterneti kullanmamaya çalış!

Zararlı ve rahatsız edici siteleri
www.ihbarweb.org.tr adresimize ya da
0312 582 82 82 numaralı telefona
hemen şikayet et.

Bunlara kanma!

Bugün siteye giren 1000. kişisin, hediye kazandın!

Ev adresini ilet sana hediyeni ulaştırılım...

Dosya indirmek için reklama iki kere tıkla!

OYUNLAR

Bilgisayar oyunları bazen zararlı, bazen de tehlikeli olabilir. Bilgisayar oyunlarından gelebilecek üç tehlikeyi bilmende yarar var.

1. Tehlike: BAĞIMLILIK

Bağımlılık ciddi bir hastalıktır. Bu nedenle, anne ve babalar çocuklarının sağlığı için oyun oynama sürelerine sınır koyarlar. Kendi sağlığın için buna uymalısın.

2. Tehlike: KÖTÜ OYUNCULAR

Bazı oyuncular kötü oyunculardır! Bu nedenle, diğer oyunculara karşı kötü ve çirkin davranışlarda bulunurlar. Bu oyuncuların yaptığı şekilde onlara karşılık vermemelisin.

3. Tehlike: KANDIRILMAK

Çocukları kandırmak için oyunları bir araç olarak kullanan siteler vardır. Oyun oynadığın kişi kötü niyetli biri olabilir. Sana ulaşmak, rahatsız etmek isteyebilir. Bu yüzden tüm sitelerde, her zaman "Takma Ad" kullanmalısın, kişisel bilgilerini paylaşmamalısın.

SOHBET

Yazdıklarımız, görüntümüz ve sesimiz anında karşı bilgisayara gönderilir, karşı tarafın yazdıkları, görüntüsü ve sesi de bizim bilgisayarımızda görünür.

İnternette sohbet ederken güvenli kalabilmenin ipuçları:

- Tanıdığın kişilerle sohbet et ve iletişim kur.
- Tanımadığın kişilerin yaptığı arkadaşlık tekliflerini reddet.
- Tanımadığın biri seni arkadaş listesine eklerse hemen engelle. O kişi sana zarar vermek isteyen birisi olabilir.
- Profilinde seni tanıtan çok fazla bilgiye yer verme ve kişisel bilgileri yazma.
- Profil sayfanda resmini veya sana ait bir videoyu koyma. Sevdiğin bir avatarı koyma en iyisi.
- Tanımadığın birileriyle bilgisayar kamerası kullanarak görüşmemelisin. Senin görüntü veya resimlerini alarak kötü amaçlarla kullanabilirler.
- İnternet ortamında tanıştığın kişilerle ailenin bilgisi olmadan gerçek hayatta tanışmamalısın.

PAYLAŞMA

İnternet; müzik, resim, video, oyun ve yazı dosyalarına erişebilmemiz ve bunları başkaları ile paylaşabilmemizdir. Bu paylaşımı e-postalar ekinde, web siteleri aracılığı ile veya sohbet sırasında yapabiliriz.

Paylaşımında bulunurken;

- Tanımadığın kişiler ile hiçbir paylaşımında bulunma.
- Her web sitesi güvenilir değildir. Kötü şeylerle karşılaşabilirsin.
- İndirdiğin dosyaların büyük bir çoğunda bilgisayarına zarar verebilen ya da verebilecek programla olabilir.
- Arkadaşlarından gelen paylaşımlarda dikkatli ol. İstmeden bilgisayarına zarar verebilecek programlar iletmiş olabilirler.
- Bilgisayarına bir dosya indireceğin zaman anne ve babana danışman en doğru hareket olacaktır.
- Bu iletiyi 10 kişiye gönderirsen şans kapını çalacak gibi e-postaları dikkate alma ve başkalarına da iletme, hemen sil.

E-POSTA

E-posta (elektronik posta), İnternet üzerinden insanların yazılı olarak haberleşmesini ve bilgi alışverişinde bulunmasını sağlayan bir uygulamadır.

- E-posta şifreni sadece anne ve babanla paylaş. Arkadaşlarına veya tanımadığın kişilere kesinlikle söyleme.
- İstenmeyen e-postaları önlemek için İnternette bilmediğin sitelere kayıt olma. Böyle siteler sana bir sürü zararlı e-posta gönderirler. Gelen e-postaları kabul etme ve hiç okumadan sil.
- Arkadaşlarının e-postalarını kimse ile paylaşma.
- Sen ve ailenle ilgili kişisel bilgilerini e-posta ile hiçbir zaman gönderme çünkü başkaları tarafından ele geçirilebilir!

12

SOSYAL AĞLAR

İnternet'te sosyal iletişim kurmaya yarayan ağlara "sosyal ağlar" denir. Sosyal ağ kullanıcılarının öncelikle sosyal ağa üye olmaları ve kendilerine bir kullanıcı alanı/profilini oluşturmaları gerekir.

Sosyal Ağa Üye İsen Yapman Gerekenler:

- Profilindeki gizlilik ve kullanım ayarlarını yapmalısın. Çünkü bu ayarları yapmadığında kötü niyetli kişiler tarafından yayınladığın resim ve videolar, senin özel bilgilerini kullanarak sana ve yakınlarına kötü mesajlar yollayabilir. Yayınladığın resim ve videolar, istemediğin yerlerde yayınlanabilir.
- Gerçek hayatta tanımadığın kişilere profilini açmamalısın.
- Profilinde gerçek isim değil takma isim kullanmalısın.

13

MOBİL İLETİŞİM

Cep telefonlarında bulunan özellikler cep telefonlarını çok eğlenceli yapsa da cep telefonları çocuklar için tasarlanmış bir oyuncak değildir! Cep telefonlarının fazla ve dikkatsiz kullanımı çeşitli tehlikeler içerir.

Sağlığın için tehlikeler:

12 yaşından küçük çocuklar kullanmamalı!

Cep telefonları radyasyon yayar. Gelişmekte olan çocuk 5 kat daha fazla radyasyona maruz kalır. Bu durum kanser olma riskini artırır. Davranış bozukluklarına neden olur. Görme, duyma bozuklukları oluşur ve kalp atışları düzensiz hale gelir.

Güvenliğin için tavsiyeler:

- Yabancılarla numaranı paylaşma!
- Arkadaşlarının numaralarını da başkalarına verme ve paylaşma.
- Özel bilgi, resim ve videoları cep telefonundan başkalarına iletme! Herkes görür ve seni üzecek şekilde kullanabilir. Önce Düşün-Sonra Gönder!

14

- Seni üzen, korkutan ve rahatsız eden mesaj veya çağrılar alırsan hemen anne ve babana bu durumu anlat.

AKILLI KULLANICI

Gerçek dünyada uyduğun kurallar ve sorumluluklar olduğu gibi İnternet diye adlandırılan sanal dünyada da uyman gereken kurallar ve sorumluluklar var.

Akıllı kullanıcı olmak için:

- Nazik ve kibar bir dil kullan.
- Şaka yapmak amacıyla dahi tehdit edici, kötü ve kaba sözler kullanma.
- İnternet her istediğini yapabileceğin bir ortam değildir. Başkalarını rahatsız etme.
- Sana yapılmasını istemediğini sen de başkasına yapma!
- Hatalıysan özür dilemekten çekinme.
- İnternet'te seni rahatsız eden, görüntü, ses ve yazılara rastladığında hemen İnternet'ten çık.
- Seni rahatsız eden kişilere karşılık verme, hemen çekinmeden ailene haber ver.

15

DEĞERLİ ZAMAN

Dünyadaki her insana eşit olarak sunulmuş tek şey 'zaman'dır. Herkesin bir günde 24 saati vardır. 24 saati iyi planlarsan eğlenmek, ders çalışmak ve diğer aktiviteler için yeterlidir!

Unutma!

- Zaman senin en değerli varlığın.
- İnternet ve bilgisayar başında kalacağın zamanı iyi ayarla.
- Zamanını çalmasına izin verme.
- Gerçek hayatta yapabileceklerin sanal dünyada yapabileceklerinden daha eğlenceli olabilir.
- Oyun oynamak, sevdiğin sporları yapmak, ailenle ve arkadaşlarınla beraber vakit geçirmek, ders çalışmak ve kitap okumak için zamanını planla.

SAĞLIKLI BEDEN

Günümüzde teknoloji kullanımı renkli dünyaların kapısını açarken bazı tehlikeleri de beraberinde getirir. Bu tehlikeler ile ilgili bilgin olursa bedeninin korunur, sağlıklı kalırsın.

YAP!

Bilgisayar karşısında dik otur. Sırtını destekleyecek bir sandalye veya oturma alanı seç. Bilgisayarını aydınlık ortamlarda kullan.

YAPMA!

Bilgisayarın önünde uzun süreli hareketsiz kalma. Bilgisayarın gözlerine, boynuna ve beline zarar vermesine izin verme.

EĞLENCE KÖPRÜSÜ

Eğlence Köprüsü, faydalı ve eğlenceli içerikleri olan siteler sunar. Eğlence Köprüsü'ne www.guvenlicocuk.org.tr adresinden ulaşılabilir.

Bilgi Dolabı Not Defteri

.../.../...

Handwriting practice lines on the left side of the page, consisting of multiple horizontal dashed lines.

Handwriting practice lines on the right side of the page, consisting of multiple horizontal dashed lines.